

Samspil til gavn for danske talentmiljøer

Vi har i dansk talentudvikling i sport intensiveret arbejdet med at udvikle gode og bæredygtige talentmiljøer på tværs af idrætsdiscipliner. Vi ved, at vi i Danmark må passe særligt på de få udøvere vi har, sammenlignet med større nationer og at nøglen til succes ligger i *talentmiljøerne*. Vi har dog også manglet håndgribelige retningslinjer og værktøjer til, hvordan vi kan gå til arbejdet med talentmiljøer. Derfor har jeg med mit PhD-projekt Lokal Talentudvikling i Samspil (LoTaSa) undersøgt 11 **sucesfulde samspil** mellem forbund, kommune og den lokale forening, i jagten på at optimere talentudviklingen i Danmark.

Flere og flere talentfulde sportsudøvere oplever stress og et stort pres fra fx skole og sport. Presset har man tidligere forsøgt at håndtere gennem forskellige **ekstra** tiltag (fx mindfulnessøvelser, meditation etc). Altså, forsøgt at håndtere eller lindre *konsekvenserne* af stress og pres. Mit projekt viser dog, at der findes andre måder, hvor vi i stedet kan arbejde med at *reducere* og *minimere* negative stress-faktorer, samtidig med at der stræbes efter optimal udvikling. Det kan lade sig gøre hos især veludviklede klubber, som formår at spille sammen med nogle af de mange aktører vi har i dansk talentudvikling. Samspil bliver for foreninger en væsentlig indsats i arbejdet med succesfulde og bæredygtige talentmiljøer i gymnastik. Derfor bør *klubudvikling* være en prioriteret væsentlig indsats i foreningernes *talentudvikling*.

Talent eller elite i gymnastikken, hvor går grænsen?

At *være* elitegymnast er ingen dans på roser. Det kræver hårdt arbejde, tonsvis af træning og dedikation, ikke kun af gymnasten selv, men også i høj grad fra trænere og familie. At *forsøge* at *blive* elitegymnast, altså at være et talent, kræver ligeledes hårdt arbejde, men i denne skelnen mellem at *være* og *blive* elitegymnast er der en væsentligste pointe. Forskning har påvist, at det kræver en fundamental anden type indsats og tilgang når vi taler talentudvikling, som den talentfulde udøver og hele miljøet skal prioritere!

Som elitegymnast er det den næste konkurrence, der er gældende. Fokus på præstationen er præmissen når man er elite. Talent og talentudvikling er en anden størrelse, som er svær at få greb om. Hvornår er man et talent indenfor de forskellige discipliner under GymDanmark? Hvornår starter arbejdet med talentudvikling? Og hvor går grænsen så mellem talent og elite indsatser? I andre sportsgrene som fx fodbold, går man fra talent til elite, når man klarer overgangen til at blive senior på eliteniveau. Altså at klare overgangen fra junior til senior på højeste niveau. I gymnastik er princippet det samme, men virkeligheden anderledes. Her er man i højere grad elite, når man konkurrerer på højeste niveau og i nogle gymnastikdiscipliner præsterer man på eliteniveau allerede i puberteten. Samtidig er vi i Danmark forpligtet til at drive elitesport og talentarbejde på en social forsvarlig måde. Derfor må anbefalinger og guidelines tilpasses den enkelte gymnastikdisciplin, med udgangspunkt i disciplinens natur og dansk kultur.

Med TALENTseminaret: **Når Talentudvikling Møder Klubudvikling** vil vi gøre netop dét. Præsentere viden om forskning inden for talentudvikling i sport og gymnastik for herefter at tilpasse og oversætte denne viden til de danske gymnastikkulturer. Særegent for dansk (og nordisk) talentudvikling i gymnastik er, at den overvejende foregår ude i vores lokale foreninger, efterskoler og højskoler. Det skal vi sikre forbliver en styrke for dansk gymnastik og som modpol til en tilgang, hvor talentudvikling centraliseres i en tidlig alder og konsekvenserne bliver at skille

fårene fra bukkene. Dét har vi ikke råd til at gøre i Danmark (hverken baseret på talentmasse eller ud fra en moralsk optik). Derfor bør den danske strategi være at give de bedste forudsætninger for, at så mange "får" som muligt, kan udvikle sig til "bukke". Den udvikling møder vores unge gymnaster kun, hvis de fortsætter i gymnastikken og møder foreninger, hvor der er højt niveau i den daglige træning, både teknisk, fysisk og psykologisk. Derfor bør vi flytte vores fokus fra (udelukkende) at identificere eller spotte talenterne tidligt og i stedet arbejde med at udvikle talentmiljøer og foreninger, som kan bære det udviklingsarbejde. Til hver træning. Til hver konkurrence.

Men kan det lade sig gøre?

Lyder det som en uoverskuelig opgave for den lokale gymnastiktræner, som har et deltids- eller fuldtidsjob ved siden af? Det er det især, hvis ansvaret kun ligger hos den enkelte træner, men sådan behøver det ikke at være. Skal vi lave effektiv og bæredygtig talentudvikling i dansk gymnastik forudsætter det, at vi samarbejder og koordinerer vores indsatser. Samarbejder internt i klubben mellem trænere, ledere, forældre, frivillige og de vigtigste, vores unge gymnaster. Samarbejder eksternt, dér hvor det giver bedste mening; fx med skole/uddannelse, med GymDanmark, med TeamDanmark, med (elite)kommunen, som kan støtte foreningen med viden, ressourcer og ofte kan hjælpe med at få ting til at ske. Så strategier munder ud i konkrete handlinger.

I mit projekt, er jeg gået i dybden med at undersøge og vise hvordan succesfulde samspil ser ud og gjort mig særligt umage med at gøre det så konkret som muligt. Derfor har jeg udviklet en række værktøjer til at arbejde med samspil, og jeg er i skrivende stund i gang med at gennemføre to interventionsforløb. I det første arbejder jeg på at reparere et samspil, som er dysfunktionelt. I det andet arbejder vi strategisk med at opbygge et samspil helt fra bunden af. Det er der kommet en række (lavpraktiske og konkrete) anbefalinger ud af, som jeg vil præsentere og diskutere med jeres forening til TALENTseminaret. Mit samarbejde med GymDanmark er også særligt relevant da GymDanmark med deres [Talent- og Elitestrategi](#) ønsker at støtte til succesfuld og bæredygtig talentudvikling i de lokale gymnastikforeninger. Her har vi lagt særligt vægt på at sparre omkring konceptet talentudviklingsamarbejder (se mere [her](#)), som har til hensigt at udvikle stærke samspil mellem gymnastikforeninger og GymDanmark, for at styrke den lokale talentudvikling.

Vil du vide mere og læse mere kan du kontakte:

Ole Mathorne (Omathorne@health.sdu.dk)
Helge Fisker (hfi.dgf@danskidraet.dk)